

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu ettepanekud seoses Eesti tehisintellekti strateegia koostamisega

28.01.2019

Edastame käesolevaga ITL-i tehisintellekti töögrupi ettepanekud Krati ekspertrühmale seoses koostatava Eesti tehisintellekti strateegiaga. Ettepanekud on toodud teemade kaupa ning kõige prioriteetsemad eespool.

I Haridus, töötajad ja teadus- ning arendustegevus:

- 1. Luua TÜ, TLÜ ning TalTechi ühine AI 2 a magistriõppekava, mis sisaldab AI tehnoloogiaid, matemaatikat jne. Luua ühendõppekava 2021, mis annaks aastaks 2023 vähemalt 50 lõpetajat tehisintellekti ja andmeteaduse vallas.**
- 2. Rakendusüuringute keskus - T&A asutuste ning ettevõtete parem koostöö: Riik peab looma 2020 aastaks tehisintellektile keskendunud digitaalse innovatsiooni/rakendusüuringute keskuse. Innovatsioonikeskus peaks pakkuma ettevõtjatele, eelkõige VKE-dele tehisintellektiga seotud oskusteavet. Keskus tuleb luua tihedas koostöös TÜ ja TalTechiga.**
- 3. ITL-i hinnangul peab riik panustama tehisintellekti alasesse täiendõppesse, pakkudes vastavaid võimalusi nii IKT sektoris töötavatele kui ka sektorivälistele täiskasvanutele.**
- 4. Kraadiõppes kõigil erialadel peaks olema IKT õpe ja selle osana ka AI õpe õppekava osa- kõik erialad tutvuvad tehisintellekti võimalustega õppeprogrammi osana.**
- 5. Riik peaks looma ettevõtjatele võimaluse kasutada kõrgjõudlusega andmetöötluse ressursi, mis lihtsustaks muuhulgas suurandmete analüüsi.**
- 6. T&A raha suunamine eesti keele kõnesünteesi arendamiseks.**

II Majanduse digitaliseerimine ja eksport

- 1. Lisaks rakendusüuringute keskusele luua 2020 aastaks riiklik toetusmeede (suhtes 70% riik/30% omaosalus) 100M€ (3 aasta jooksul) toetama valitud tööstusharude kiiremat ning jõulisemat digitaliseerimist (sh tehisintellekti abil) :**
 - Töötlev tööstus
 - Jaekaubandus
 - Info & side
 - Transport ja logistika
 - Finantssektor
- 2. Kaardistada ja parendada 2019 aasta kevadeks ühtne avaandmete ja sündmuslogide ligipääsu strateegia ning töötada välja lihtsustatud meetodid nii era- kui avaliku sektori**

suurandmetele ligipääsu suurendamiseks. Eesmärk on suurendada avaandmete kasutatavust aastaks 2025 võrreldes tänasega 100 x (mõõdetav suhe ettevõtete käibes, SKPs, andmete kasutuses, eri sektori põhised mõõdikud).

3. Riik peab tekitama nõudluse tehisintellekti järele, tegeledes tehisintellektil põhinevate lahenduste süsteemse kasutuselevõtmisega sh riiklike teenuste automatiseerimine (avaliku sektori e-teenused, tervishoid, transport, riigirahandus), mille tulemusena:
 - paraneks teenuste kvaliteet;
 - toimuks riigieelarve vahendite efektiivsem kasutamine
 - Eestis tekib oluliselt juurde AI-kogemusega inimesi (arendajad ja targad tellijad - juhid)
 - paraneks Eesti e-riigi maine.
4. Innovatsioonikonkurss - riik annab välja 10 granti à 100 000 eurot uurimaks võimalusi AI lahenduste loomiseks riigi andmekogude baasil ning võimaluse korral *proof-of-concept* rakenduste loomiseks. Taotlusi esitada ning kandideerida saaksid Eesti erasektori ettevõtted, riik valib 10 huvitavamat ideed välja ning finantseerib nende teostamist. Riik annab vajadusel teostajale ka ligipääsu riigi käsutuses olevatele suurandmetele (andmekogudele).
5. Riik peab looma ettevõtjatele võimaluse kasutada kõrgjõudlusega andmetöötlemise ressursi, mis lihtsustaks muuhulgas suurandmete analüüsi.
6. Rakendusuuringute keskus- T&A asutuste ning ettevõtete parem koostöö:
 - Toetada riigi ja avaliku sektori ava- ja suurandmete kasutatavust
 - Riik peab viivitamatult astuma samme tehisintellektile keskendunud digitaalse innovatsiooni keskuse loomiseks. Innovatsioonikeskus peaks pakkuma ettevõtjatele, eelkõige VKE-dele tehisintellektiga seotud oskusteavet. Keskus tuleb luua tihedas koostöös TÜ ja TalTechiga.

III Poliitika ja ärikeskkond

1. **Andmete kvaliteedi hindamiseks ja parendamiseks vaadata 2019 aasta jooksul üle koosvõime semantilise koosvõime raamistik ja töötada välja koostöös ITL-ga uus versioon, mis vastab tänastele ja tuleviku vajadustele.**
2. **Täiendada kratid.ee portaali nii, et see oleks üldsuse harimise portaal nii soovitude, kasutusvõimaluste tutvustuse kui hoiatavate lugudega.**
3. ITL-i hinnangul peab riik teostama põhjaliku analüüsi hindamaks, kas ja mis ulatuses vajavad kehtivad õigusaktid muutmist, et kiirendada ja soodustada tehisintellekti sisaldavate toodete ja teenuste arendamist, katsetamist ja pakkumist.
4. Riik peab võtma prioriteediks teha avaliku sektori mitteisikustatud andmete masintöödeldaval kujul võimalikult suures mahus realselt kättesaadavaks (avaandmed).
5. Riik peab tagama kindlustunde, et kui ettevõtja panustab tegevuse automatiseerimisse ja digitaliseerimisse, mille tulemusena kaovad töökohad, ei hakata tehisintellekti kasutamist maksustama. Samuti peaks riik kaaluma tegevuses tehisintellekti kasutavatele ettevõtjatele maksusoodustuste pakkumist.
6. IKT riigihangete tuleb kehtestada kvoot AI rakendamise osas (nt 50% hangetel per asutus tuleb rakendada AI-d).

IV Õiguskeskkond

1. **Vältida eraldi õigusakti(de) ja registrite loomist**, vajaduse korral muuta olemasolevaid. Olemasolev õiguskeskkond vaadata üle, et seal ei oleks piiranguid tehisintellekti kasutuselevõtmiseks.
2. Lähtuda Euroopa poolt väljatöötavatest põhimõtetest nt tehisintellekti definitsiooni osas.

Kontaktisik:

Maarja Rannama

Projektijuht

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

Maarja.rannama@itl.ee

+372 555 82672